

Kulturhusplan DA

Rune Håndlykken

Rådgjevar kulturbygg

2. Strøm Terrasse 15

3046 DRAMMEN

E-post: rune@kulturhusplan.net

Kvalitetsarenaer for framtida

Mobil

91 39 87 27

Bankgiro:

9365 24 60931

Organisasjonsnummer.: 992 841 834 MVA

Drammen, 10.05.2019

Radøy kommune
v/ Haakon Anderssen

Kopi: Kultursjef Erik Bouwer Utne

Radøy rådhus som nærsenter og kulturarena på Manger

1. Bakgrunn

Viser til arbeidsmøte og synfaring på Manger fredag 26. april. Saman med informasjonen gitt i møtet, har følgende vore grunnlag for arbeidet:

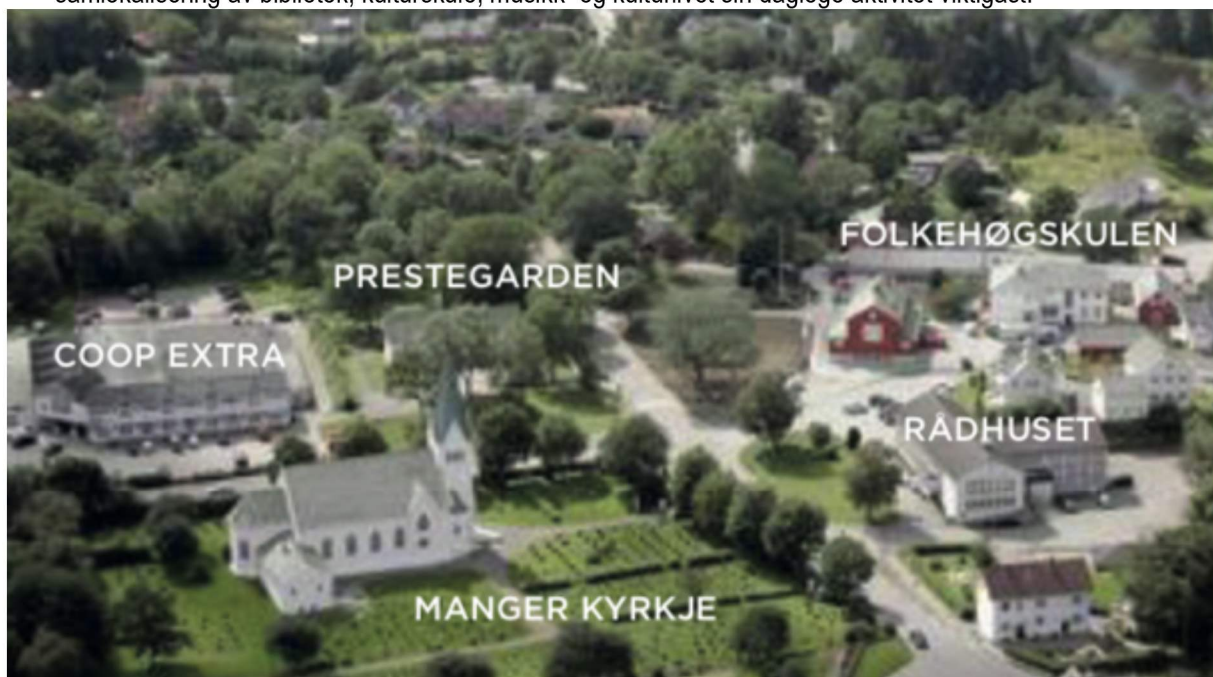
- Mulighetsstudien @dramanger#draumanger frå Og Arkitekter frå hausten 2017
 - Handskisser ny planløyning i bygget basert på teikningane frå arkitektkontoret Vaardal Lunde (1999)
- Notatet gir innspel til vidare arbeid med gode val og prioriteringar for eit attraktivt og rasjonelt nærsenter på Manger.

2. Vurderingar omkring bygget som utgangspunkt for kulturbygg

Mange ulike typar bygg alt frå kyrkjer til industribygg, har dei siste åra blitt tekne i bruk og ombygde til kulturføremål. Dei tre viktigaste utfordringane dersom bygget elles er i rimeleg god fysisk stand og / eller eit viktig kulturminne som bør fyllast med ny bruk er: Beliggenheit, fleksibilitet / berande strukturar og etasjehøgder/ volum. Det siste er avgjerande for korleis ein kan løyse utfordringar med støyisolasjon, romakustikk og nye tekniske installasjonar.

Kulturhusplan har frå 1997 vore med på mange prosjekt med ombygging og tilbygg for kulturføremål der dette har vore viktige utfordringar t.d. Kulturfabrikken Sortland, Kulturhuset Blå Grotte, Fredrikstad og Folkets Hus, Sauda. For rådhuset på Manger vil vi oppsummere dette slik:

- 2.1 **Bygget ligg svært sentralt i Manger sentrum** både i høve til trafikk / gangmønster, kyrkja, prestegarden og folkehøgskulen. Vi vurderer ikkje avstanden til skule- og idrettsanlegg som problematisk, tvert om. Sentrum i denne delen av kommunen bør barn og unge ha ein «tredje stad» som ikkje er skule/idrettsanlegg eller heime. Det viktige er at innhaldet i bygget blir mangfaldig, slik at det skaper ein attraktiv møtestad. Her er samlokalisering av bibliotek, kulturskule, musikk- og kulturlivet sin daglege aktivitet viktigast.

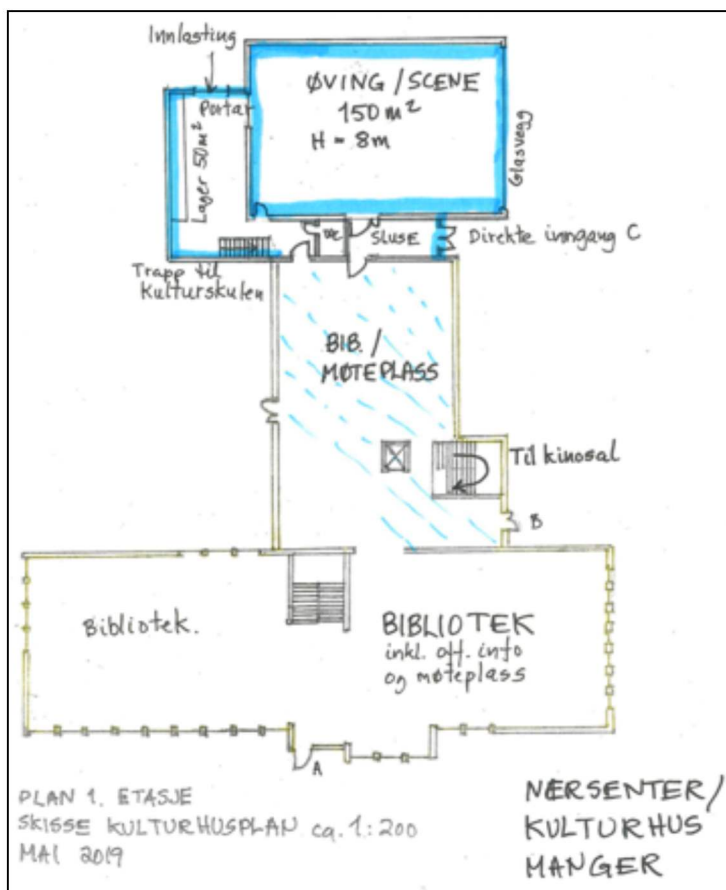
- 2.2 **Etasjehøgden i begge byggestega er gode nok** til å gje bibliotek, møterom/ aktivitetsrom og gir også plass til å bygge mindre lydisolerte øvingsrom for musikkaktivitet med rimeleg god kvalitet.
- 2.3 **Kinosalen og Kommunestyresalen** har begge alt for lite takhøgde / volum til å kunne bli gode kulturarenaer for øving korps/ kor, konsertar eller teater. Dei synes også nesten umogleg å kunne lydisolere desse salane. Samtidig aktivitet andre stader i huset vil då vere problematisk til dømes om eit korps øver i kommunestyresalen eller det er kino eller ein konsert i kinosalen. Kinosalen er eit brukande lokale til foredrag, kurs, møte og f. eks. til dagens bruk som bygdekino, men er ikkje eigna som musikklokale etter dagens krav f. eks. Norsk Standard 8175 (støyisolasjon) og NS 8178 (romakustikk for musikk).

Radøy og Manger har eit av dei mest aktive korpsmiljøa i landet med både elite og stor breidde. Vår vurdering er at vesentlege investeringar i eit kulturbygg her må gje gode arbeidstilhøve for korpsa dersom prosjektet skal vere framtidsretta. Vårt råd er at dette behovet berre kan løysast i eit mindre tilbygg. Om kommunen ikkje har økonomi til å løyse dette straks, må i alle høve planløyninga for bygget gjerast slik at det er førebudd for eit tilbygg seinare. Bygget er elles eit godt utgangspunkt og synes å høve godt til dei funksjonane som er tenkt inn jamf. romprogrammet i Muligheitsstudien frå 2017.

3. Kulturfagleg konsept, hovudgrep og planløyning

I studien frå Og Arkitekter 2017 blir Prestegarden framheva som ein viktig arena og stad for lokal identitet. Vårt råd er å sjå prestegardstunet og rådhuset som kulturarena i samanheng. Det er då i det vidare arbeidet viktig å finne ei god funksjonsdeling mellom desse bygga. Ei løysing kan vere at dei allmenne kommunale funksjonane som bibliotek og kulturskule held til i rådhuset, medan bruk og drift av prestegarden og tingstova i hovudsak blir basert på sjølvbetening / frivillige for dei lag og foreiningar som ynskjer det.

I den møteplassen og lokale kulturarenaen som rådhuset då kan bli, er biblioteket avgjerande for å få dette til. Biblioteket er den mest inkluderande offentlege kulturinstitusjonen vi har og er ein stad for alle grupper. Det har også dei siste åra fått ein solid posisjon som møtestad i bygd og by. I planane for Strilabiblioteket er det lagt til grunn at Manger skal ha eit spesielt ansvar for kompetanse og utvikling av tilbodet for barn- og unge mbåde på Manger og i nye Alver kommune.

For mindre og mellomstore bibliotek er det viktig at det meste er samla på ei flate slik at ein tilsett lett å ha oversyn. Eit plan gjer det også enklare å finne gode løysingar for «meiopo» bibliotek. Då får alle over 18 år tilbod om etter avtale å kunne låse seg inn sjølve og nytte biblioteket også når der ikkje er bemanning.

Me har over konkludert med at kinosalen eller kommunestyresalen ikkje er eina lokale for musikk. Den mest eigna plassen for eit tilbygg for ein sal med dobbel takhøgde er parkeringsplassen i nordvest, sjå skisse t.v. Skissa viser ein sal på ca. 150 m² netto med 7-8 meter takhøgde og eit lager/ støtteareal på ca. 50 m². Etter at skissa blei laga, har vi sjekka ut dei akustiske tilrådingane frå Norsk Musikkråd (vedlegg) og drøfta dette med ansvarleg for dette arbeidet, dagleg leiar i Innlandet Musikkråd Hamar, Trons Eklund Johansen. For vaksenkorps generelt er tilrådinga minimum 1500 m³ romvolum og takhøgde på 7 – 8 meter. For brassband i eliteklassen er lydnivået så høgt at volumet helst skal vere godt over 1500

m3. Storleiken på salen bør dermed aukast til ca. L=17 x B=12 meter. Dette vil også gje ein god lokal kulturscene når den får full utrusting med teleskopamfi og SLLB-utstyr. Det er også heilt naudsynt at korpsa har lagerplass her for slagverk m.m. og at det er plass til bord, stolar og utstyr for annan bruk av salen. Vi trur også at det må vere eit mellombygg mot kommunestyresalen. Her er det vist ein eigen inngang og toalett, slik at denne delen f. eks. ved øvingar for korpsa, også kan nyttast uavhengig av resten av bygget. Dersom det er plass på tomte, kan det vere ein ide å gjere mellombygget så breitt (5 m) at lageret kan få plass her på langsida av bygget. I første omgang kan det byggast ein flatsal med godt volum for akustisk musikk. Når den blir bygd nærmast frittliggande kan den løysast som eit relativt enkelt bygg utan store kostnader til ekstra støyisolasjon. Vi tilrår også at salen får glasvegg mot nord-aust slik at den både kan vere ein lys sal og ein blackbox. Salen bør planleggast slik at den etter kvart kan utstyrast med eit teleskopamfi og bli ein fullverdig lokal scene med ca. 130 sitjeplassar og scene på 60 m2.

Om lager og tilgang for publikum kan leggst mellom «Nyesalen» og kommunestyresalen, er det mogleg å kopiere løysingane for «Sølvsalen» i Kongsberg musikkteater der bakveggen på scenen er glasvegg. Om biblioteket kan innreist slik at kommunestyresalen blir «torget» og møteplassen med fleksibel møblering, kan denne delen også fungere som vestibyle ved arrangement i «Nyesalen».

T.v. foto frå «Sølvsalen» i Kongsberg Musikkteater. Glasveggen vender mot nord slik at sol ikkje er eit problem, og eit elektrisk teppetrekke kan dekke glasveggen og gjere romet til blackbox. Akustikken blir regulert med svarte rulleteppe langs sideveggene.

Den skisserte løysinga viser også ei trapp frå «backstage» til kulturskule/ kulturverkstader i 2. etasje. Ved lokale framsyningar kan då areala her fungere som bakscene for øving, skift og sminke. Kostnaden for eit slikt tilbygg med akustisk tilpassa sal, mellombygg og lager med tekniske anlegg for VVS og straum, vil eg anslå til gjennomsnittleg 30.000 kr / m2 eks. mva. dvs. ca. 9,0 mill. for 300 m2 golvflate. Kommunen bør kunne rekne med full kompensasjon for mva. Teleskopamfi, stolar og teknisk utstyr for scene, lyd, lys og bilete er då ikkje medteke. Kostnaden for dette vil vere minimum 4 mill. i tillegg, men delar av dette kan gjerne finansierast gjennom gåver, tilskott og f. eks. ein lokal stolaksjon.

For kinosalen gjer utforminga av salen med fast, slakt amfi bygd rett på bakken og den knappe takhøgda at bruksområdet er og vil bli avgrensa. I tillegg til for lite volum for musikk, er det særleg kritisk er det at det ikkje er plass til å henge opp ei lysbru med frontlys for teater/ konsertar i taket utan at lyskastarane vil kome ned i siktlinene for kinoprojektoren. Problemet viser godt på fotoet under. Det er fullt mogeleg å ta bort ei stolrad for å få ein litt større scene, men bruken for anna enn møte, kurs og foredrag m.m. vil vere avgrensa så lenge

lyssetting er nesten uråd. Ei utfordring er også at det einaste moglege støttearealet for scenen er den «gamle gangen» bak kinomaskinromet. Vårt råd er dermed å berre gjere det som er heilt nødvendig for å sikre salen mot fukt og vidare forfall, få ein brukbar ventilasjon og jakte på pent brukte kinostolar, men elles ikkje investere i meir enn enkel fornying av AV-anlegg, akustisk forbetring og kanskje surroundlyd for ein litt meir attraktiv bygdekino. Vårt råd er å redusere planlagt rehabilitering av

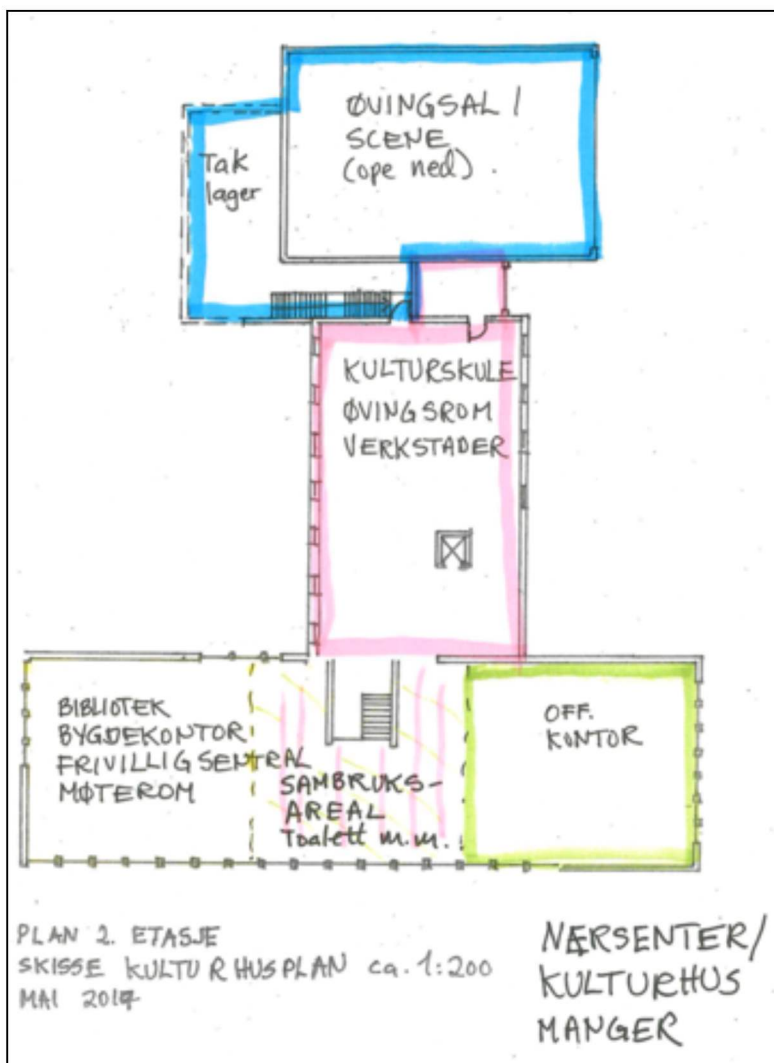
kinosalen mest mogleg og heller sette av delar av løyvde midlar til delfinansiering av den nye salen.

2. etasjen i den nye fløya synes høve godt for innreiring av lokale for kulturskulen. Erfaring viser at ingen øvingsrom bør vere mindre enn 20 – 23 m², ikkje ha ei for smal og langstrekt form og vere utforma slik at dei får best mogleg takhøgde dvs. at lys og ventilasjon ligg ope utan systemhimling. For lydisolasjon må roma byggast «boks i boks», også med flytande golv for å stoppe lyd mot lokala under. Støyreduksjonen bør vere minimum 65 helst 70 dB og god også i bassområdet. Slike lokale bør også byggast etter NS 8178 og kan då også delfinansierast som øvingsfellesskap med tilskott til akustiske tiltak på ca. 250.000 pr. rom frå den statlege Musikkutstyrsordninga.

T.v.

Her er det plass til eit høveleg tilbygg for å ein sal med takhøgde og akustikk som gjer den eigna som øvingssal for elitekopset Manger Musikklag og dei andre korpsa i Radøy. Denne salen kan også utrustast som ein god lokal kulturscene med teleskopamfi og sceneteknisk utstyr.

Det synes vere ein god plan å bruke resten av 2. etasje til «stille sone» med studieceller/grupperom for biblioteket, kontor for frivilligsentral, kommunale kontor (landbruk?) og eit felles areal for toalett, møterom m.m. i midten.

«Bygdekontoret» er også nemnt i skissa. Det kan vere eit felles møterom og kontor for dei viktigaste brukargruppene i huset. Erfaring viser at dette er viktig for å stimulere frivillig engasjement og kulturutvikling i lokalsamfunnet.

Heisen gir universell tilgang til heile huset. Teknisk rom for tilbygget kan leggst over lagerarealet på baksida.

Det synes som om dette er den einaste mogleg staden for eit tilbygg med ein større sal utan vesentlege endringar i vegføring og / eller store ulemper for grannar når ein sal krev dobbel etasjehøgde.

4. Innspel til driftskonsept

I mange nye kulturhus, også større enn dett kan bli, er biblioteket «hartet» i huset og servicepunktet for alle tenester; sal av billetter til arrangement, enkel «minikafé», kommunal informasjon og har oversikt over bruk av bygget. Vårt råd til kommunen er å utvikle ei noko alternativ organisering slik t.d. det store Ørland kultursenter i Trøndelag har gjort. Poenget er å unngå å etablere ein eigen driftsorganisasjon for huset i tillegg til bibliotek, kulturskule og ev. frivilligsentral.

Dette kan vere eit utgangspunkt for vidare drøfting omkring drift av eit nærsenter på Manger:

- Biblioteket ev. i samspel med frivilligsentralen har hovudansvaret for heile bygget i høve til informasjon, booking, avtalar m.m. Ein gode del av dette vil for dette prosjektet kunne vere bestillingar / sjølvbooking via nett jamf. «Aktiv by» i Bergen.
- Kommunal informasjon / tenestetorg er under rask endring. Dei aller fleste tenestene har no blitt digitale og folk flest sender søknader via nettløysingar. Ei god løysing for Manger kan vere at det faste dagar i veka og helst også noko på ettermiddagstid er mogleg å treffe t.d. ein dyktig sakshandsamar for byggesak og ein annan dag andre aktuelle tenester. Elles kan generell informasjon og hjelp med å finne fram i kommunale tenester og saker leggst til biblioteket.
- Kulturskulen har normalt tilsette som har ein del kompetanse på lyd, lys og teknisk utstyr. Ansvaret for oppfølging av slikt utstyr på huset og teknisk støtte ved arrangement, kan leggst til ei av stillingane i kulturskulen.
- Bruk på kveldstid og helgene bør i stor grad kunne vere basert på sjølvbruk frå lag og foreiningar. T.d. har Bergen kommune også gode erfaringar for dette på dei mindre bydelshusa. Men det er heilt naudsynt med opplæring i bl.a. brann / tryggleik og låserutinar og ryddige avtalar om dette. Men eit hus som dette på Manger vil kunne fungere godt som «meirope» både for bibliotek og salar.

Vår vurdering og erfaring er at det kan vere svært rasjonelt av fleire grunnar å utvide stillingar i bibliotek og kulturskule og sikre frivilligsentralen, framfor å opprette ei eiga kulturhusverksemd. Større stillingar og fleire oppgåver for nokre tilsette her, vil også auke engasjementet for dette som kulturhus og nærsenter på Manger.

Drammen 10.05.19

Rune Håndlykken